09_skalicka.qxd 14.1.2011 8:35 StrÆnka 42

Helena Skalická

A to si pak můžeš řikat, co chceš

Helena Skalická (narozena 1950 v Liberci) je od mládí v invalidním důchodu. Často utíkala od rodiny, přechodně žila i v Praze jako bezdomovkyně přespávající ve větracích otvorech na Hlavním nádraží. Četné pobyty v psychiatrických léčebnách ustaly až ve chvíli, kdy byl Heleně Skalické z podnětu libereckého Fokusu přidělen sociální byt. Účastnila se řady výstav výtvarných prací klientů Fokusu a tzv. Arteterapeutických dílen (Hejnice 1998, Bílý Potok 1999 a 2000 ad.). V roce 2000 jí Fokus v Liberci vydal samostatný katalog obrazů a kreseb, nazvaný *Láska ve vodě* a doplněný fotografiemi Bohdana Holomíčka z autorčina bytu (připravil Jaromír Typlt). V roce 2008 měla pod názvem *Šílenci* samostatnou výstavu kreseb v kavárně Malé výstavní síně v Liberci a v roce 2010 byly její kresby ze sbírky Pavla Konečného zařazeny na výstavu *Umělci čistého srdce* v Galerii U Rytíře v Liberci. (Na internetu lze najít její prezentaci na stránkách www.typlt.cz.)

JT

I

Proč sem třeba přišla o zuby. To bylo v tom šedesátým devátým, dělala sem prostě v liazácký chatě na Souši a tam sem se zamilovala do kuchaře. A když byly takový krásný chladný večery, tak jsme chodili s Péťou lesem dolů do kina a do hospody, to byla čtvrt hodina dolů lesem. A na tý Souši s náma byla ta Bobina z Kostomlat a potom taky Alena, a my, když jsme jednou odcházeli, tak voni prej, že to tam ukliděj. A Péťa tam měl krabici od cukru, do který si šetřil peníze. A voni, jak tam jako uklízely, tak mu z tý krabice ukradly dva tisíce.

A já pak dostala vejplatu, byla sem nachcípaná, ledviny mě bolely, horečky, ale eště sem za ty holky setřela podlahu a jela sem do Kosmonos prvním vlakem. A po tejdnu přišel papír od soudu, že se mám jako dostavit, což sem nevěděla proč. Takže sem šla k soudu do Jablonce a voni mi to tam přečetli. Prostě ta kráva mě obvinila a podepsala se, že sem ukradla dva tísíce tomu Péťovi, nějaký sošky tomu Pérákovi (měl takovýho toho pérovacího gazika, takže se mu řikalo Pérák) a mouky a cukry a kafe a takový píčoviny, a že toho bylo za deset táců. A podepsala to šéfka, její manžel, syn, kterej dělal právníka, jeho manželka, její dcera, její manžel, ten Pérák a ty dvě svině. A já na ně, hned sem jim začala příšerně sprostě nadávat a řvát na ně, co si to vymejšlej.

O přestávce sem šla do mléčnýho baru, kde sem si dala mlíko a rohlik a taky sem tam potkala tu soudkyni a hned sem jí řekla, že je kráva. A za dvacet minut u soudu, hned jak sem tam vlezla, tak sem si chtěla odložit bundu, ale teď tam byl jenom jeden věšák vojetej kabátama a vono to spadlo celý na zem a já řikám doprdele, ani pořádnej věšák tu nemáte, děte se vysrat! A voni mi hnedka četli, co na mě všechno mají. A já pořád nadávala a voni řikaj, buďte pět minut ticho! A já řikám, pět minut, pět minut, no to vám můžu vyhovět – a koukala sem na hodiny a přesně za pět minut sem se rozjela znova. A ten Stehlík, nebo jak se menoval, tak mi vyhrožoval, že mi píchne injekci. A já mu povidám, zkuste si to, a máte ji v sobě. A von moc dobře věděl, že se ho nebojim, že sem se s nim servala už jednou, a hned mlel, že jako napadení neboco – a já mu řikám: Já na vás seru! A voni mi

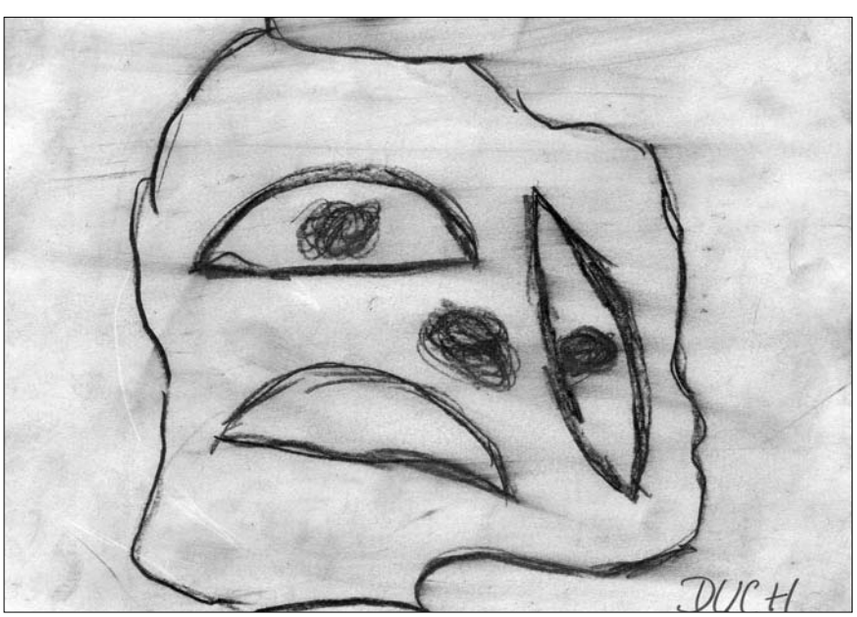

Helena Skalická: Duch

09_skalicka.qxd 14.1.2011 8:35 StrÆnka 43

Hlavy ve vesmíru

tam diktovali další a další a já jim řikám: A polibte mi šos! A voni řikaj urážka veřejnýho činitele, ty krádeže, to už máme dva a půl roku. A já jim řikám: Tak se děte vysrat, klidně to zaokrouhlíme na tři, mně je to fuk! Takhle já na ně.

A nakonec to splulo tak, že mi soudkyně přečetla všechny ty paragrafy a řekla, že mám nastoupit do tejdne tu soudní léčbu v Kosmonosích. A já se zvedla a řikám: Do piči, soudkyně, dyť já už sem tam dva měsíce, kolikrát mám na ten příjem asi chodit, tak mě neserte, dejte mi ty papíry a du do piči, sbohem! A normálně sem se sebrala a byla sem na chodbě a nesvedli se mnou nic.

Nastoupila sem ty tři roky ústavní léčby a byla sem na tý trojce a pak mezi vražedkyněma, na šestce. A prostě jednou, voni mě poslali, ať du roztřídit a napytlovat prádlo pochcaný, před snídaní. Tos musel pěkně roztřídit, spočítat, zapsat, dát do pytlů, všechno sem to udělala a potom sem šla na snídani. A voni na mě šli s lékama, ale já jim řekla, že se chci nejdřív nasnídat, že na hladovej žaludek ty prášky přece nebudu žrát. Jenom tohle sem řekla a nic víc. A voni zavolali na šestnáctku, přišli zřízenci, dva alkoholici. Když přijdou zřízenci, to se dějou věci. Lidi, který sou venku a nikdy nebyli uvnitř, nikdy nemůžou vědět, jak to tam vypadá. Voni hnedka na mě: Ty svině jedna! A pic ho, takhle se mi otočila hlava. A pic druhá, takhle se mi otočila znovu. A von mě hodil, menoval se Horák, takhle si mě přehodil přes rameno a chtěl mě odnýst. A já sem se mu zakousla do stehna a vykousla sem mu kus masa. A von mě hodil na zem a vykopal mi zuby.

II

Ráno sem vyjížděla třeba v šest a v márnici sem se dycky napila. Dycky sem přišla do márnice a řikám, Mirku musim si dát, ale nutně. A von řiká, jo jo, však víš, kde je. Odvezla sem tam šest mrtvol a celá flaška byla v hajzlu. A ta Hana, co tam se mnou jezdila, tak povidá, no Helo jako, dyť seš jak houba, to ani nechoď na oddělení. A já si šla sednout k Čonkům do hospody, sedla sem si k pivu a byla sem u piva. A ve tři hodiny mi volali z trojky, že potřebujou odklidit mrtvolu, já jim řikám oukej, ale chci tam mít půllitr kafe připravenej, jinak nikam nejdu, stávkovala sem.

Voni na trojce dycky věděli, kde mě sehnat, voni věděli, že mám od dvou do čtyř vycházky a že U Čonků sem každej den, takže vždycky volali k nim. Čonkovi to byli cikáni, dva bráchové, který si udělali z rodinnýho domku hospodu, hned za bránou. Takže návštěvy tam chodily na jídlo a my sme tam chodili chlastat. Ve čtyři sem měla bejt na jedničce, jenže někdy sem byla jak slíva, takže kluci mě vzali, postavili mě za venkovní dveře, zazvonili a utekli. A přišly sestry a já řikám, čau lásky, už sem doma! A voni na mě: Ty kurvo vožralá. Hodily mě na pokoj, udělaly mi kafe hořký, do toho dva citróny a řikaj, musíš do šesti vystřízlivět. A já při vizitě dělala jako že nic, že je mi dobře, že nic nepotřebuju, nashle. A vizita odešla a já si šla lehnout a řikala sem si, polibte mi všichni prdel. A nikdo mě nikdy nenahlásil. Jenom jednou, to mě holky poslaly pro vodku do hospody a pak mě jedna taková svině z pětky práskla primářce. A primářka mě potom sjela, prej: Heleno nelžete, všechno vim, byla jste přes plot v hospodě! A když odešla, tak já jim řikám: Holky, která svině mi dala zápis, máme tady někde mezi sebou krysu, protože to asi bylo od tý krysy, protože jako neřikejte mi, ta, co mě poslala pro tu vodku, ta to musela bejt! A já jí pak málem dala do držky a řikám jí: Ty mi vyliž prdel příště, až budeš

potřebovat něco přinýst, tak si přes ten plot lez sama. A ani holky s ní nemluvily. Prostě nenávist.

A mrtvoly. Třeba když sem jela nahoru s vozejkem na studenou kliniku, tak to tam bylo rozkopaný a byly tam takhle daný dveře. A byla tam ještě jedna klientka se mnou a já jí říkám, hele, musíme ject rovně, a vona takhle zabrzdila a ta mrtvola se nám vyklopila, tak já tý kolegyni dala do držky a říkám jí ty krávo, teď ji musíme naložit. A teď sme to tam přivezly a najednou koukám, že to neni kam dát, že ty lednice sou plný, tak si říkám, no co budu dělat, co budu dělat, kurva. Tak sem šla, vzala sem klíč od pitevny a tu mrtvolu sem mu hodila na stůl, zamkla ji tam a odešla sem. A von pak hrozně nadával, ale já mu řekla: Nadávej si, až budeš mít volný lednice!

Do tý jedný lednice se prakticky vešlo dva-štyry-šest-vosum a někdy jich tam bylo deset, když se to nedalo dát jinam. Dávalo se to jako do kupek, tam dole, jak tam byly ty žlaby. A jednou sem se vsadila o dva rumy a dvě zelenice, že přespim v márnici. Řekla sem jim, kupte mi troje cigára a já du, žádnej problém. Protože voni kluci nevěděli, že tam Mirek udělal takovou chlastací místnost, což byl stůl, židle a válenda, dokonce tam byl i sprchovej kout, takže já sem si vzala dovolenku, že jako jedu domů, a místo toho sem byla celou noc v tý márnici, kouřila v pohodě cigára a chlastala a voni prohráli. To byly takový zážitky prostě, takový už dneska nejsou.

A jednou se mi taky stalo, že sem normálně odvezla do márnice mrtvolu a vona se mi najednou probudila. Sedla si na vozejku a koukala kolem sebe a já byla v šoku a vona taky, protože vona nevěděla, kde je. Vona měla tu klinickou smrt a voni si o ní mysleli, že je mrtvá. Bylo jí šedesát. A já hned dělala blbou a říkám jí, no babi víš, my sme se asi spletli, já nevim, proč ste tady, jak to, že na sobě nic nemáte? Jak ste se sem dostala?

Já bych nevozila tolik mrtvol za den, ale tam bylo takový oddělení, kde byly babči od šedesáti vejš. A tam voni strašně umíraly. Přijely třeba jeden den z Liberce a druhej den už sem je vezla. Protože ty babči si třeba neuměly spočítat léky, takže místo jedný dávky dostaly dvojitou, místo stovky plegomasinu dostaly dvě, aby sestry mohly v noci chrápat. Sestry to večer vždycky nahnaly do postelí a pak si srazily křesla a chrápaly až do pěti. Pak si to složily a šly si uvařit kafe, a když babky pobíhaly, tak dostaly takovou dávku, že druhej den už ani nevstaly a byly úplně mouchy sežerte si mě. A ty sestry je měly krmit a stříkačkou jim ovlažovat pusy, ale sraly na to doslova a do písmene. Kdo potřeboval krmit, tak toho nekrmily, jídlo se vyhodilo a babiny se jako najedly. A taky dostávaly málo pít a byly dehydrovaný a upadaly do toho ringu a několikrát sem viděla, že umřely timhle štylem.

Já sem tam dělala uklízečku, chodila sem od půl šestý ráno, měla sem dělat až od šesti, ale pomáhala sem povlíkat ty pochcaný a posraný postele a občas sem spala v jídelně pro diabetičky, protože sem se bála spát na ubytovně, nevim proč, spadla jsem do tý nemoci a měla sem ze spaní na ubytovně takovou panickou hrůzu. Takže sem spala v tý jídelně, takže sem viděla, co se na tom oddělení dělo přes noc. Když třeba nějaká babča nechtěla vstát z postele, tak jí řekly: Vypadni ty svině. A když nechtěla jít, tak ji koply do prdele, vona slítla na držku, na chodbu, zlomila si třeba krček a nemohla vstát. A voni na ni, ty svině, doteďka si chodila, tak vstaň a choď! Anebo když babči moc lítaly, tak je narvaly do jednoho síťovýho lůžka štyry: takhle měly hlavu ty dvě a potom přes ně měly nohy ty další dvě. A když jedna z těch čtyř umřela, tak ty štyry se hodily na zem, sklidily se někam na pokoje a ta čtvrtá se rovnala, aby paní doktorka nic nepoznala. A když sem to říkala primářce, tak mi to nikdo nevěřil. Protože ty sestry byly přes den ťuťuňuňu.

Úterky a pátky se klienti koupali. Já si napustila teplou vodu, umejvala sem žínkou babiny, sestry je venku svlíkaly, nahnaly je do koupelny, já sem je vykoupala, pak sme šli zas na chodbu, ostříhat nehty, oblíknout. A my sme tam měli jednu pacientku, menovala se Hanča, bylo jí padesát šest, měla takovou postel se zábradlím, pořád měla epiláky, takže furt ležela a když ji to chytlo, tak se celá dycky pomlátila. A sestry jí v pátek řekly, že se má jít koupat, a vona nechtěla. A vona měla dlouhý vlasy. A voní ji vzaly za ty vlasy a táhly ji chodbou do koupelny. A tam sou strašně dlouhý chodby. A v koupelně vzaly mokrý ručníky, udělaly na tom uzle a zmlátily ji.

A ten manžel od tý Hanky přišel druhej den na návštěvu a já mu říkám, ať se jí podívá na záda, jak ji ty sestry zrychtovaly. A von mi nechtěl věřit, ale pak se podíval. Nahlásil to tomu hlavnímu doktorovi a ty sestry dostaly strašnou pokutu a dostaly se na to nejhorší

Mimozemšťané

09_skalicka.qxd 14.1.2011 8:35 StrÆnka 45

Nenávist

oddělení, na šestku, k vražedkyním. Nakonec je ale museli vyhodit i z tý šestky, protože voni se tam pořád s těma ženskejma rubaly a několikrát jim rozbily hubu. To bylo v roce osmdesát sedm, tenkrát jim bylo kolem dvaceti pěti, mladý holky. A kdybych o tom měla někomu popovídat, tak mně by stejně nikdo nikdy nevěřil, a to si pak můžeš říkat, co chceš.

III

Nevim, co to bylo za injekci, ale usnula sem po tom a voni mě odvezli do Kosmonos a jako že mě daj do svěrací kazajky a já na ně, vy piči, děte se vysrat, já do kazajky nepudu, já jedu do Kosmonos, já jedu domů! Takže mě nechali bez kazajky a když sem tam dojela, hned sem si šla zakouřit a sestry řikaj řidičovi, tu nemusíte hlídat, ta je na správným místě, ta nikam neuteče.

A já tam měla chlapa, se kterým sem přišla do jinýho stavu, to bylo v osmdesátým čtvrtym, ale o to dítě sem přišla, protože voni tam dávali elektrošoky, za každou píčovinu ti strčili drát do prdele. A tam byla jedna sestra těhotná a tam se jezdilo s takovym vozejkem, kde byl džbánek a skleničky a lékovky, normálně sis vzal léky, nalil sis ze džbánku vodu a zapils to. A tam šla jedna bába rozjetá a vona chtěla po tý těhotný sestře hodit ten džbán, ale já ji stáhla k zemi a prostě sem s ní praštila o zem, trošku sem ji pobouchala, to je jasný, ale tý sestře sem zachránila dítě, a to už sem byla sama v šestým měsíci. Ta sestra mi jenom řekla, zatáhneš ji do klece, ale ta ženská byla stokilová, já čtyřicetiosmikilová, takže sem ji táhla jako do tý klece, ale před tou klecí se mi baba vyrvala, chytla mě za vlasy a mlátila mi hlavou o zem a já pusť mě pusť mě – a já nevim, jak se mi podařilo těmahle kloubama takhle jí vjet zespodu, takhle sem jí dala, že pak měla tady deset stehů, a já pak dostala ty elektrošoky a přišla sem o dítě.

A ten, co sem to s nim čekala, Erik, ten mi pak řikal, že sem to dala pryč schválně a já mu řikám, ty čuráku, di do hajzlu. A my sme se s Erikem dali dohromady tak, že von mi jednou normálně řiká nechceš se mnou chodit? A já mu řikám jo, ale koupíš mi dvě zelenice. A von, že mi hned pošle dvě štamprlata a já řikám ne vole, já sem myslela dvě velký flašky! A tak sem tam vychlastala tu zelenici, potom ňákou tu vodku, já nevim, co sem všechno do sebe natloukla a voni mě vodvedli a strčili mě za dveře a já tam stála a voni na mě: Ty zase vypadáš, ty svině vožralá!

Voni mě třeba někdy pustili na dvě hodiny ven za Erikem a já sem se s nim vožrala. Byla sem nim prakticky jedenáct roků, až do devadesátýho pátýho, než mi umřel. A kdykoli mě přivezli na příjem, mohla sem přijet třeba nahá, protože sem věděla, že během deseti minut budu mít od Erika věci. Voni mu vždycky dali hlášku a von hnedka přišel a o všechno se postaral. Domluvil to s nima, aby mě dali k oknu, kde sice byly mříže, ale okno se dalo otevřít, takže sme spolu mohli krásně chlastat. A von třeba řiká nemáš chuť na vodku? A já ty vole, ty jo! A von přinesl vodku a já ji takhle vylápla a potom sem to překryla sprejem a žvejkačkama a když přišla doktorka, tak já dělala, že sem úplně tuhá, vona mě budila a já dejte mi všichni pokoj, já chci spát. A Erik mi dycky nosil cigára a všechno.

A když sem byla jednou tejden venku, tak sme se potkali u kiosku a hned sme si za ten kiosek vlezli, a já pak šla domů nahatá, protože von na mě dycky všechno rozdrbal. A dyž sme vůbec začínali ten sex spolu, tak von řiká, já sem už starej, já už to nezvládnu, ale já mu řikám, to chce cvičení, to chce cvičení a chodili sme spolu na takovou louku, kde byly stromy ovocný a když člověk šel tou trávou, tak tě nebylo vidět, a když sme si lehli, tak to tě kór nebylo vidět. A my pořád nacvičovali a nacvičovali, takže časem už sme na sebe jenom takhle koukli a bylo nám jedno, kde sme byli, kam sme zapluli a já měla vod něj dycky všecko rozdrbaný. A můj táta, ten byl stejnej ročník jako Erik a když měl přijet, tak řikám Erikovi musíš zmizet, přijede můj fotr – von totiž táta to doma neměl, ten sex jako, a hrozně na něho žárlil. A Erik mi obden kupoval nový trička a kalhotky a kalhoty, abych měla v čem chodit.

A potom sme taky měli s Erikem tu naši kotelnu, kde von topil a pekli sme tam třeba ryby anebo zapejkaný brambory a za železnejma skříňkama sme měli gauč, takovou naši mrdárnu – no to bylo takový nějaký krásný, já ho tak nějak držela při životě. A jednou sme chlastali v hospodě a von řiká, že má zejtra svátek a že se teda sejdeme zejtra ve dvě. A já druhej den na něj čekám do půl třetí před barákem a von nikde, tak sem šla do tý hospody a tam seděj chlapi uřvaný a já řikám co je? A voni, že Erik je mrtvej. A já na ně, vy si děláte prdel a voni neděláme.

Text vznikl na základě audionahrávky vyprávění Heleny Skalické; záznam pořídil, přepsal a upravil Pavel Novotný